

همیشه‌های جامعه

یک میلیون ایرانی معتکف می‌شوند

رئیس ستاد مرکزی اعتکاف می‌گوید ۸۰ درصد معتکفان امسال جوانان هستند

گزارش

فهمه طباطبایی
روزنامه‌نگار

یک روز دیگر تا مراسم معنوی اعتکاف مانده است؛ روزهای کوتاهی که مختص خود آدم است و خدای خودش و دیگر هیچ. آن هم در خانه خدا که از همه دلمشغولی‌ها و هیاهوهای روزانه می‌شود فارغ شد و اندکی در خود خدای خود تامل کرد. ۳۰ روزی از ۳۶۵ روز سال که در آن عبادت است و راز و نیاز و بعد می‌توان با سبک‌بازی به زندگی برگشت. فردا نخستین روز اعتکاف است و هزاران مومن در این مراسم شرکت می‌کنند.

فلسفه اعتکاف

اسلام، دین انزوا و گوشه‌گیری نیست و حتی با آن به مخالفت پرداخته است؛ ولی از آنجا که دست و پا زدن در مسائل مادی و مشاغل روزمره و معاشرت با غفلت‌زدگان جامعه، تمایل به دنیا و تجمل‌گرایی را در انسان افزایش می‌دهد و گاه آدمی را از یاد حق و روی کردن به حقیقت و توجه به امور معنوی باز می‌دارد و به‌خود مشغول می‌کند، در اسلام برنامه‌ای داوطلبانه برای برطرف‌ساختن این آفت روحی تدارک دیده شده که «اعتکاف» نام دارد.

اعتکاف به روایت پیامبر و ائمه

احادیث زیادی از پیامبر و ائمه (ع) در توصیه به اعتکاف و خلوت‌گزینی وجود دارد. در جلد اول وسائل الشیعه آمده است: پیامبر اکرم صلی‌الله علیه و آله فرمودند: «أَفْضَلُ النَّاسِ مَنْ عَشِقَ الْعِبَادَةَ فَعَانَقَهَا وَ أَحَبَّهَا بَقَلْبِهِ وَ تَأَشَّرَهَا بِجَسَدِهِ وَ تَفَرَّغَ لَهَا...» یعنی با فضیلت‌ترین مردم کسی است که عاشق عبادت باشد و عبادت را در آغوش کشد و از جان آن را دوست بدارد و اعضا و جوارح خود را با عبادت آشنا سازد و زمان فراغتی را برای عبادت قرار دهد.

در غررالحکم نیز آمده که حضرت علی (ع) فرموده‌اند: «مَلَازِمَةُ الْخَلْوَةِ دَأْبُ الصَّالِحَاءِ؛ خلوت‌گزینی، شیوه صالحان است.»

در جلد ۹۸ بحارالانوار هم به نقل از امام‌زاده (ع) آمده است: «اعتکاف لیله فی شهر رمضان یعدل حَجَّةَ وَ اعتکاف لیله فی مسجد رسول‌الله (ص) وَ عِنْدَ قَبْرِ یَعْقُلُ حَجَّةَ وَ عَمْرَه؛ یک شب اعتکاف در ماه رمضان معادل یک حج است و یک شب اعتکاف در مسجد رسول‌خدا (ص) و نزد قبر آن حضرت معادل یک حج و عمره است.»

توصیه مراجع درباره اعتکاف

معمولاً بر گزار کنندگان این مراسم معنوی یک برنامه مشترک و همگانی متنوع همچون خواندن نماز، قرآن، سخنرانی و... برای معتکفان در نظر می‌گیرند اما علما و مراجع تقلید نیز توصیه‌های متعددی برای مناجات و عبادات کرده‌اند که برخی از آنها را در زیر می‌خوانیم:

مرحوم آیت‌الله بهجت، ۲۹ اسفند ۱۳۹۷:

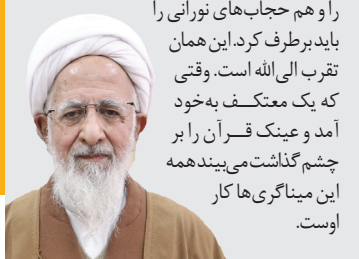
«آن‌شاءالله آقایان که مشرف و موفق به اعتکاف می‌شوند، باید متذکر باشند که بالاترین دعا و مهم‌ترین دعا، تعجیل فرج است که مسلمان‌ها بلکه بشر در نجات خواهد بود و همچنین بعد از آن مطلب، این فتن حادته؛ باید از خدا خواهد که ظالم‌ها را به ظالم‌ها مشغول کند. مسلمان‌ها و مؤمنین را از این حوادث و از این فتن نجات دهد. بعد هم اگر حوائج شخصی داشته‌اند، مانعی ندارد.»

آیت‌الله خامنه‌ای، مرداد ۱۳۸۴:

توصیه من این است که در این سه روزی که شما در مسجد هستید، تمرین مراقبت از خود بکنید. حرف که می‌زنید، غذا که می‌خورید، معاشرت که می‌کنید، کتاب که می‌خوانید، فکر که می‌کنید، نقشه که برای آینده می‌کشید، در همه این چیزها مراقب باشید رضای الهی و خواست الهی را بر هوای نفسان مقدم بدارید؛ تسلیم هوای نفس نشوید.

آیت‌الله جوادی آملی، اردیبهشت ۱۳۹۴:

انسان در حال اعتکاف وقتی خلوت کرد و او را عبادت کرد و با او مذاکره و زمزمه کرد، می‌یابد که آنچه در جهان خلقت است هم‌اکنون حجاب است، یا حجاب درون یا حجاب بیرون و این حجاب‌ها آیت و علامت و نشانه‌اند. هم حجاب‌های ظلمانی را و هم حجاب‌های نورانی را باید برطرف کرد. این همان تقرب الی الله است. وقتی که یک معتکف به خود آمد و عینک قرآن را بر چشم گذاشت می‌بیند همه این میناگری‌ها کار اوست.

استقبال ۷۰۰ هزار نفری از اعتکاف

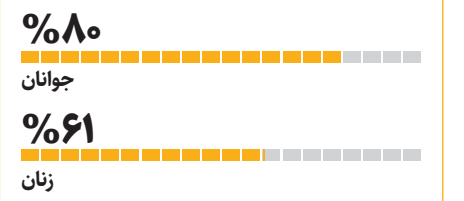
واقعیت این است که پراکندگی مساجد و ثبت‌نام لحظه آخری بسیاری از معتکفان، هر سال باعث می‌شود که آمار دقیقی از آن تا بعد از مراسم، بیرون نیاید اما به روایت حجت‌الاسلام سیدعلیرضا تکیه‌ای، رئیس ستاد مرکزی اعتکاف، تا روز جمعه ۷۰۰ هزار نفر در سراسر کشور برای شرکت در این مراسم ثبت‌نام کرده بودند و پیش‌بینی این است که جمعیت معتکفان به یک میلیون نفر سال گذشته برسد. این جدا از آمار کسانی است که در روز آخر اعتکاف برای شرکت در مراسم «ام داوود» به مسجد می‌روند.

۶۵۰۰ مسجد

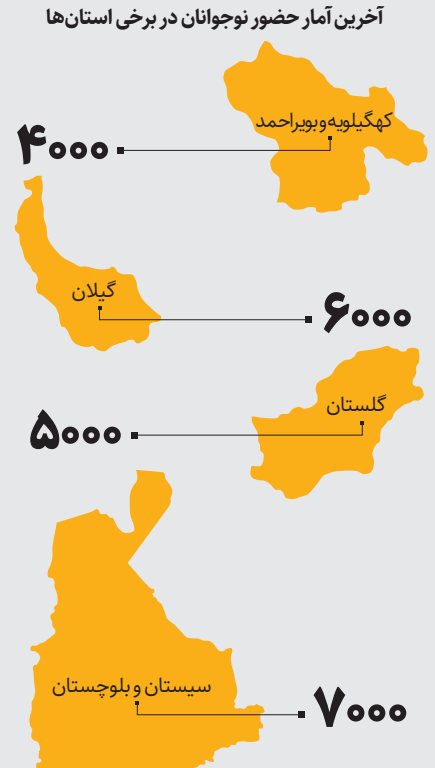

۱,۰۰۰,۰۰۰ معتکف در کل کشور

رشد ۵۰ درصدی ثبت‌نام نوجوانان

استقبال نوجوانان از اعتکاف در سال‌های اخیر از پدیده‌های جالب این مراسم است که در رسانه‌های اجتماعی و رسمی درست دیده نمی‌شود. به گفته حجت‌الاسلام تکیه‌ای، رئیس ستاد مرکزی اعتکاف، «آمار ثبت‌نام اعتکاف دانش‌آموزی در برخی مناطق کشور در سال جاری ۵۰ تا ۷۰ درصد رشد داشته است.» البته او آمار دقیق معتکفان نوجوان را نمانده است اما روایت معاونان فرهنگی سازمان تبلیغات اسلامی استان‌ها این خبر را تأیید می‌کند.

استقبال ۲۵ هزار دانشجویان از اعتکاف

تصور عام این است که بیشترین معتکفان را افراد میانسال تشکیل می‌دهند اما واقعیت چیز دیگری است و جوانان نیمی از معتکفان ۱۳ تا ۱۵ رجب هستند؛ جوانانی که اغلب در مساجد دانشگاه‌های مختلف کشور معتکف می‌شوند و فضای متفاوتی را رقم می‌زنند. به گفته حجت‌الاسلام محمد دادرس‌شت، مدیر کل فرهنگی و امور اجتماعی نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه‌ها، امسال ثبت‌نام دانشجویان برای شرکت در این مراسم دانشجویی رکورد سال گذشته را زده است.

میزان شرکت دانشجویان در مراسم اعتکاف امسال

پیشنهاد کتاب

اعتکاف

سلوک منتظران

کتاب «اعتکاف، سلوک منتظران» اثری از مرجع عالیقدر حضرت آیت‌الله العظمی مظاهری (مدظله‌العالی) است که مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (س) آن را منتشر کرده است. ایشان در این کتاب علاوه بر پرداختن به تعریف و پیشینه اعتکاف به جایگاه اعتکاف در جامعه اسلامی و فرصت‌های معنوی‌ای که در این مناسک نصیب انسان می‌شود و همچنین اسرار و احکام اعتکاف پرداخته است.

سیر تکاملی اعتکاف

در ادیان الهی

کتاب «سیر تکاملی اعتکاف در ادیان الهی» نوشته محبوبه نصرتی‌زاده به اعتکاف به عنوان یکی از شکل‌های عبادت می‌پردازد که مخصوص اسلام نیست و در ادیان دیگر هم تکرار شده است. در این اثر به آنچه در جهان خلقت است هم‌اکنون حجاب است، یا حجاب درون یا حجاب بیرون و این حجاب‌ها آیت و علامت و نشانه‌اند. هم حجاب‌های ظلمانی را و هم حجاب‌های نورانی را باید برطرف کرد. این همان تقرب الی الله است. وقتی که یک معتکف به خود آمد و عینک قرآن را بر چشم گذاشت می‌بیند همه این میناگری‌ها کار اوست.

اخبار روز

رونمایی از شرح دیوان منسوب به امام علی

ستون اخبار را با یک خبر خوب نخبگانی شروع کنیم؛ در آستانه میلاد حضرت علی (ع) و روز پدر نسخه نفیس «شرح دیوان منسوب به حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع)» رونمایی شد. دیوان نسخه خطی منسوب به حضرت علی علیه‌السلام به خط وصال شیرازی، دارای ۹۷۸ صفحه است که هر دو طرف آهار مهره شده است؛ این نسخه نفیس توسط یک مجموعه‌دار نگهداری می‌شود.

در رابطه با اهمیت این نسخه باید گفت که نسخه نفیس «شرح دیوان منسوب به حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع)» تألیف قاضی کمال‌الدین میرحسین بن معین‌الدین میثدی یزدی، در گذشت ۹۰۹ هجری قمری است. این کتاب، نسخه درخشانی مزین به خط نسخ ممتاز منسوب به وصال شیرازی از قرن ۱۳ هجری قمری است که به گفته کارشناسان، از ویژگی‌های منحصر به فردی برخوردار است.

این نسخه تنها به مناسبت میلاد امیرالمؤمنین (ع) در معرض دید عموم قرار گرفته است. تربیت‌دار که این نسخه نفیس را از پدرش به یادگار دارد و آن را به بهترین شکل حفظ کرده است، در مورد این نسخه توضیح داد: «مرحوم پدرم فیروز تربیت، استاد دانشکده فنی دانشگاه تهران بود و بیش از ۳۰ سال در رشته هیدرولیک تدریس کرد و شاگردان بسیاری را در این زمینه آموزش داد و برای ادامه تحصیل برخی از شاگردان نخبه خود تلاش بسیار کرد تا بتوانند با بورسیه به خارج از کشور بروند؛ یکی از این شاگردان پروفیسور هوشیار نوشین بود. او بعد از موفقیت‌های خود برای جبران زحماتی که پدرم برای او کشیده بود این نسخه خطی نفیس را به پدرم هدیه داد. این کتاب سال‌ها در خانواده ما نگهداری می‌شد تا آنکه خانواده تصمیم به عرضه این نسخه نفیس گرفتند.»

سمپاد رایگان برای ۴ دهک اول خانوار

رئیس مرکز اطلاع‌رسانی و روابط عمومی وزارت آموزش و پرورش گفته است که تحصیل دانش‌آموزان ۴ دهک اول خانوارها در مدارس سمپاد رایگان شد. حسین صادقی در صفحه شخصی خود در ایکس (توییتر) نوشت: این مصوبه در هیأت وزیران تصویب و بودجه آن تأمین و به حساب مدارس واریز شد. او در ادامه آورده است: دانش‌آموزان مشمول این مصوبه می‌توانند شهریه پرداختی خود را از مدارس دریافت کنند.

هلال احمر به کمک آوارگان سوری رفت

شرایط آوارگان سوری در مناطق مختلف لبنان از جمله شهرهای بعلبک، سیده خوله و هرمل به مرحله بحرانی رسیده است و این اتفاق موجب شد تا جمعیت هلال احمر پای کار بیاید و برای ایجاد اردوگاه‌های اضطراری راهی لبنان شود.

راضیه عالی شوندی، معاون بین‌الملل و حقوق بشردوستانه جمعیت هلال احمر در مورد این همکاری گفت: آوارگان سوری به اسکان فوری نیاز دارند؛ به همین دلیل، جمعیت هلال احمر ایران تصمیم دارد دو گاهی با ظرفیت هزار تخته چادر در این مناطق برپا کند. این اردوگاه در مراحل بعدی با توجه به وضعیت مناطق مرزی و نیازهای جدید، توسعه پیدا خواهد کرد.

او افزود: تیم جمعیت هلال احمر ایران برای ارائه کمک‌های بشردوستانه و حمایت از آوارگان جنگی سوریه به لبنان اعزام شده است. این تیم در نخستین اقدام خود با همکاری مجامع بین‌المللی از جمله یونیسف، یک اردوگاه اسکان اضطراری با ظرفیت ۶۰ چادر امدادی در جنوب لبنان برپا کرده است.

معاون امور بین‌الملل و حقوق بشردوستانه جمعیت هلال احمر ادامه داد: اکنون با حضور تیم امدادی هلال احمر ایران در جنوب لبنان، در ۲ منطقه بیمارستان حکومتی و منطقه صفر مرزی بیت الحیرا، اردوگاهی با ظرفیت ۶۰ چادر از چادرهای یونیسف با توجه به آماده بودن زیرساخت‌های لازم از جمله سرویس‌های بهداشتی و مسطح بودن زمین‌ها برپا شده است.

به گفته عالی شوندی، «بازدید از مناطق مناسب برای برپایی اردوگاه‌های جدید و ارزیابی نیازهای موجود در منطقه همچنان ادامه دارد تا بتوانیم با هماهنگی سایر سازمان‌های بین‌المللی، به سرعت پاسخگوی نیازهای آوارگان باشیم.»

عکس: همشهری، احمدرضا دهخدا